

izhaja vsaki četrtek ob 8. uri popoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Cena listu znaša za celo leto 4 krona, za pol leta 2 kroni. Za manjpremožne za celo leto 3 krona, za pol leta K 1.50. Za Nemčijo je cena listu 5 K, za druge dežele izven Avstrije 6 kron.

Rokopise sprejema Narodna Tiskarna v Gorici, ulica Veterinari št. 9.

Naročnino in naznanila sprejema upravništvo v Gorici Semeniška ul. št. 16.

Posamezne številke se prodajajo v tobakarnah v Gosposka ul. 9, v ulici Silvio Pellico, v ul. Ponte Nuovo 9, v Kapucinski ulici 1 v prodajalni »Kattiskov. društva« ul. Carducci, v Šolski ulici, Nunski ulici, na Josip Verdievem tekalšču nasproti mestnem vrtu, po 8 v Oglasi in poslanice se računajo po petih vrstah in sicer: če se tiska enkrat 14 v, dvakrat 12 v, trikrat 10 v. Večkrat po pogodbi.

XXI. letnik.

V Gorici, 13. novembra 1913.

46. številka.

Dvojna nevarnost.

Da so razni sovražniki katoličanstva že od nekdaj na delu, to je gotovo dejstvo, ki ga ne more nikdo izpodbiti. Ti sovražniki so deloma prav odkriti in hudi napadalci katoliške vere, verskega življenja itd., drugi pa delujejo bolj na tihem in tako zabljujejo ljudi na svojo stran.

V našo domovino pride poleg popolnega brezverstva najbolj v poštev protestantizem, ki se širi med nemškimi in sili tudi že med slovenski narod v obmejnih krajih. Protestantizem si povsod nabere prav prijazno in na zumaj jako solidno lice. Posebno ugodno stališče ima protestantska propaganda zato, ker se sklicuje na to, da so tudi protestantje krščeni, da so tudi oni kristjani. To je sicer res, a radi tega niso protestantje nič boljši kot drugi sovražniki katoličanstva.

Kakor poroča »Kathol. Sonntagsblatt« z dne 9. nov. 1913 protestantje tudi nimajo v svojih verskih početnikih, v Lutru in Kalvinu, prav nobene zaslonbe in verske podlage, vse to, kar sta ta dva učila, dandanes več niti ne pride v poštev. Protestantizem pride v poštev le kot sovražnik naše katoliške vere, kot nasprotnik onih nauk, ki jih je učil Kristus v svojem evangeliju. Boljše bi bilo za katoliško stvar, ako bi bili protestantje bolj odkriti brezverci kot so. To malo, kar imajo še krščanskega na sebi, to izkoriščajo v njih slabe namene, tako da škodujejo na ta način še več kot pravi brezverci.

Kakor rečeno, se to godi po večini res le med nemškim narodom, ker protestantizem je dandanes vendar le med Nemci najbolj razširjen. Toda pot nemških propagatorjev se ne vstavi ob jezikovni meji, ampak gre še dalje in sili

tudi v naš narod, ki je tako v nevarnosti, da izgubi svoj verski ideal, svojega Boga, svojo vero in svojo duševno oporo.

Lahko je namreč čvekati: kaj vera, kaj morala, a gotovo je, da bo vsako ljudstvo propadlo brez prave verske in moralne vzgoje. In tu ne zadostuje le par načel vrženih tja med svet, ampak tu je treba požrtvovalnega dela in življenja, ki temelji na naukih Onega, ki je tudi sovražnikom odpustil.

Ako se gre nemškimi katoličanom v boju proti protestantski propagandi za to, da obvarujejo vero svojih očetov nedotaknjeno in živo v svojem ljudstvu, potem se gre pri nas poleg vere tudi za narodnost.

Protestantizem, ki se pojavlja v naših obmejnih krajih pomeni tedaj **dvojno nevarnost** za naše slovensko ljudstvo — versko in narodno.

Da si moramo svojo vero varovati in čuvati proti vsem sovražnikom, to je povsem jasno in gotovo, o tem ni treba, da bi razpravljali še dalje. Toda tudi svoje narodnosti ne smemo zavreči, tudi svoj rod moramo ljubiti in spoštovati.

Protestantska propaganda je v naših obmejnih krajih, pomeni tedaj dvojno nevarna. Komur enkrat vzamejo vero in katoliško zavest, temu vzamejo tudi narodnost in napravijo iz njega odpadnika in renegata. Tak človek je pač pravi revček. Izgubil je vse, kar ga veže na Boga in vse kar ga veže na domovino. In taki so hujši kot pravi rojeni naši nasprotniki, poturica je hujši od Turka.

Nemci imajo tudi tako društvo, ki posebno deluje v tem smislu, ki se peča z naseljevanjem tujcev in raznarodovanjem po naših krajih. Svoje nemške, pruske protestante to društvo naseljuje v naših krajih, naše ljudi skuša pri-

dobiti za protestantizem in nemštvo. To društvo je »Südmarka«, ki že več let zasleduje ta svoj namen proti našemu narodu. Versko in narodno nas hoče uničiti ter iz naših ljudi napraviti pristne trde Nemce, ki jim ni več mari za Boga ne za njih materinski jezik.

Tako se proti nam družita dva močna sovražnika: protestantizem in nemštvo. Marsikoga sta žalibog že premočila, a vendar nas še nista končala.

Odpor je proti obema potreben, ker oba sta strupeno nevarna. Povsod tedaj na krov poti tej hudi kugi, ki nas hoče ugonobiti do kraja. Vsak pošten rodoljub naj stori, kar je v njegovih močeh, da si ohrani nedotaknjeno vero naših očetov in naše slovensko domovje. Posebno velika je ta nevarnost v obmejnih krajih na Štajerskem in Koroškem, zato je za one kraje potrebna pač podvojena pozornost.

Dovoljene, a ne še izplačane deželne podpore.

Nasprotni listi in politiki so na neverjetno lahkomišeln način obrekovali in kritikovali deželno gospodarstvo pod prejšnjim deželnim zastopom in nako-pičili toliko neresnic, pretiravanj in laži v liste ter jih trosili tako konstantno med ljudstvo, da so sedaj sami o njih resničnosti prepričani.

Njihovo tozadevno rovanje je jako jednostavno: Oni trobijo v svet naj-smelejše laži, ne da bi imeli dokazov za svoje trditve. Čemu dokazov? »Nasprotnik naj ovrže naša obrekovanja, ako mu je kaj na tem ležeče«, tako si mislijo.

Tako je tudi postopal v soboto 1. t. m. gospod dr. Puc na shodu v Štan-

jelu, kjer je nesramno zabavljajal čez prejšnje deželno gospodarstvo ter se vspjel do frivolne trditve: »Če je Avstrija zadnja v Evropi, potem je Goriška vsled slabega prejšnjega gospodarstva zadnja v Avstriji«. In to zato, ker je izkazala prejšnja uprava pri oddaji deželnega imetja po dr. Pucu le 9000 K aktivnega premoženja.

No, tako more govoriti le predren prišlec, kateri misli, da so vsi goriški Slovenci le tepci, ki nič ne vedo in nič ne razumejo. Lahko bi na podlagi pozitivnih podatkov dokazali, kako nesramno je farbal dr. Puc na shodu v Štanjelu uboge Kraševce; toda tega za sedaj ne storimo, marveč pozivljamo dr. Puca, da on svojo trditev dokaže, in če mu ostane na čelu pečat navadnega hujskača.

V očigled dejstvu, da so se delile deželne podpore pod prejšnjo upravo strogo po ključu: »Polovica Slovincem, polovica Italijanom«, kar je bilo ob svojem času do pičice izkazano v naših listih in o čemur se lahko vsakdo prepriča v deželni hiši, trdi, da je večina podpor šla v Furlanijo ter pravi: »Dovolj je že storila dežela za Furlanijo, sedaj ji je naloga, da skrbi tudi za slov. del dežele«.

Mislimo, da se obrne vsak goriški Slovenec, kateremu ni še udušila strankarska strast čuta resnicoljubja, z gnevom od takega kvasanja in pačenja resnice.

Mnogo so pisali nasprotni listi in govorili naši nasprotniki tudi o tem, da se izplačujejo dovoljene deželne podpore večinoma le Italijanom, dočim ne dobivajo Slovenci malo ali nič od onih podpor.

Da se prepričajo naši čitatelji o zlobi ali nevednosti teh hujskajočih listov in izvestnih gospodov, podajamo tu podroben izkaz vseh od prejšnjega de-

Vera in blagostanje.

(Dalje.)

Najprej odgovorimo to-le: Naloga cerkve ni, da bi v prvi vrsti pospeševala blagor ljudstva; vendar je ona storila in še dela v tem oziru neizmer-nokrat več, nego vsi velekapitalisti in milijonarji. Najsijajnejši dokaz za to so razne človekoljubne in dobrouelne ustanove in zavodi: hiralnice za starčke, sirotišča, gluhonemice, bolnišnice, razne šole in vzgojevališča itd. Ali ni sploh cerkev mati prvih ljudskih šol in prvih vseučilišč? — In še več bi cerkev rada in lahko storila; toda če se jo od časa do časa vedno zopet oropa in sleče do golega, konfiskuje njeno premoženje, pobere ustanove, knjižnice, odzame šole in zavode, jo vklene na rokah in nogah v suženjske verige, — kako naj potem cerkev ljudem še več pripomore k časnemu blagostanju? — Naj bi dali cerkvi nazaj, kar so ji vzeli; — naj bi vsaj pustili, da

bi nemoteno razvijala svoje blagonsno delovanje, — potem bi videl svet čude-sa, čudesa prave in čiste krščanske človekoljubnosti. —

Vedno se nam katoličanom vtika v oči Prusijo, Anglijo in Ameriko, ki so po večini protestantske države, češ: **z blagostanjem teh držav se niti od daleč ne da primerjati blagostanje katoliških.**

»Historisch-politische Blätter« (»Zgodovinsko-politični listi«) odgovarjajo na to prav primerno: »Pri sekularizaciji ob koncu predpreteklega stoletja so vzele vlade katoličanom za več sto milijonov premoženja; danes bi bile iz tega že milijarde. To premoženje je prišlo vse za majhen denar v roke nekatičanom. Večkrat se je kar naravnost ukazalo od zgoraj, naj se to proda samo protestantom in celo tujim.« —

»Obilno eno petino dohodkov ljudstva poberejo davki, naklade in doklade razne vrste. Če se pa skozi celo stoletje ta petina obrača večinoma le v ko-

rist enega dela prebivalstva, morajo ti gotovo to čutiti in bogatejši postati od drugih. In v resnici se tako godi.« —

»In potem, ali ni bila Prusija vedno uboga dežela? Še-le ko si je podjarmila Šlezijo, Vestfalsko in Rensko deželo, je prišla do blagostanja. Te dežele so ji pripomogle, da ima sedaj za Anglijo največje premogokope in največ železne rude v Evropi. Procvitanje obrti pa je v prvi vrsti odvisno od premoga in železa.«

Avstrija nasprotno ima malo teh ugodnih pogojev. K njenim pristaniščem ne vodi noben veletok, ampak same ceste deloma med visokim gorovjem. Donava, njen edini veletok, se izliva v morje daleč doli v tuji deželi. Kje in kako naj se tu razvije mogočna trgovina, ako pomislimo poleg še, da sta Bosna in Hercegovina prišli pod Avstrijo gospodarsko onemogli in izmzgani? —

Bogato je obdarila narava tudi Anglijo in Ameriko. Gospodarska moč An-

glije se je v preteklem stoletju podese-terila vsled bogatstva na premogu in železu. Vrhu tega je pa že po svoji legi posebno primerna za svetovno skladišče blaga. Kako izvrstno zna pa Anglija izrabljati svojo moč, o tem bi nam vedeli lepe reči povedati narodi, ki si jih je podjarmila. Omenimo tukaj samo Irce. Kdor je bral svetovnoznanu povest: »Dolina krvi«, on bo vedel, koliko je dobro katoliško ljudstvo prestalo pod angleškim jarmom. Hujše ni nobeno ljudstvo ravnalo z drugim, nego protestantski Angleži s katoliškimi Irce. Orpali so jih vseh pravic in vsega posestva; edina last, katero so jim pustili, je bila — beraška palica. Angleška vladateljnost je vse opustošila, na stotisoče prebivalcev je pomrlo za lakoto in na milijone se jih je izselilo. Namen je bil dosežen: Katoliška Irska je onemogla, obubošana, razljudena, — protestantska Anglija pa toliko bogatejša in mogočnejša.

(Dalje prih.)

želnega zbora dovoljenih, a do 1. januarja 1913 ne še izplačanih in neobnovljenih podpor.

Izplačalo se ni mestu Gorica 300.000 K za vodovod, isto tako 4.075 K za vodovod v Foljanu, 20.000 K za dva pelagrozarija v Gradišči in Fiumicelu, 35.000 za vzdrževanje poti v mestu, 60.000 K za cesto Gradež-Belvedere, 10.560 K Ločniku za javna dela, 4250 K za cesto Tržič-Štivan, 8300 K za podiranje nekaj hiš v Zagraju, 10680 K za čiščenje Tiel-a, 100.000 za železniško progo Gorica-Čeršnjani, 10.000 K mestu Gorica za najdenišnico, in končno zopet 20.000 K za pelagrozne.

Vse to znaša 582.865 K.

Vse neobnovljene, do 1. januarja 1913 neizplačane podpore znašajo pa 1.237.890 K, torej pripade na slovenski del dežele le 532.025 K, in podpore v korist obeh narodn. znašajo 123.000 K.

Med podpore v korist Slovencev in Italijanov prištevamo 10.000 K za cesto Kormin-Vopilže, 80.000 K za cesto Trst-Tržič, 15.000 K za cesto Zagraj-Dobrdob in 18.000 K za uravnavo Vrtojbi.

Tu podajamo podroben izkaz slov. podpor:

Izplačalo se ni še 100.000 K za vipavski vodovod, 5.375 K za vodovod v Ajbi, 4.400 K za vodovod v Breginju, 3800 K za napajališče v Malemdolu, 3500 K za vodovod v Magozdu (Drežnica), 2500 K za vodnjak na Dol-Otlici, 3500 K za vodovod v Jezercih (Drežnica), 3300 K za vodnjak v Gorjanskem, 4400 K za vodovod v Gojačah, 5600 K za dva vodnjaka v Prvačini, 1100 K za napajališče v Kobdilu, 3750 K za vodovod v Podbeli, 7750 K za vodovod pri Sv. Luciji, 460 K za vodnjak v Štjaku, 4425 K za 2 kapnici v Štorjahi, 5225 K za 5 kapnic v Vrtojbi, 2125 K za vodovod v Zapotoku, 3650 K za napajališče v Zgoniku, 7500 K za cesto Ajba-Močila, 3150 K za cesto Vrtoče-Černi, 76.000 K za cesto Grgar-Kanal-Avče (en del je bil l. 1913 izplačan), 4500 K za borjansko cesto, 8375 K za cesto Bela-Peternel, 11.000 K za cesto Dol-Otlica (od cerkve do kranjske meje), 38.000 K za cesto Vipolže-Št. Ferjan (deloma letos izplačano), 2625 K za cesto Lokvica-Miren, 1820 K za cesto na Kolovrat, 5100 K za cesto pri Temnici, 6000 K za cesto Št. Andrež-Vrtojba, 3320 K za cesto Dutovlje, 2000 K tolm. cestnemu odboru, 6700 K za cesto Log-Trenta, 3000 K za cesto Bezovljak-Šempas, za most v Soči 1675 K in za most pri Kamnem 60.000 K, za uravnavo hudournikov Malavas 5150 in Raše 19.250 K. Za kanalizacijo v Batujah 2000 K in za gorsko železnico 100.000 K.

Gospodje naj vse to izračunajo in naj se tudi povprašajo, kdo je kriv, če se niso te podpore še izplačale, ali dež. odbor, ali kdo drugi.

Vesela poročila o gradnji cest na Kanalskem.

(S Kanalskega.)

Na Kanalskem se ceste pridno gradijo. Sedaj ste v delu na račun cestnega odbora dve cesti in sicer od Grgarja proti Batam, druga od Levpe proti Kalu. Cesto od Grgarja proti Batam je prevzelo na dražbi društvo zidarjev iz Grgarja, kojim načeljuje Fr. Žbونا. Vsakdo, ki sploh o tem delu govori, ne more prehaliti marljivosti in skrbnosti, s katero se cesta izdeluje. Cesta bo imela strmice 3 do kvečjemu 6%, slednje pa le v malih delih. Ker je pa svet skozi in skozi trd, bo cesta, ko bo popolnoma končana in ugajena, nele prikladna voznikom in kolesarjem, ampak bo obenem v resnici krasna, ki bo odprla dosedaj — rekli bi —

neznane pokrajine širšemu svetu. Le eno napako bo imela.

Kolikor je nam znano, je določil cestni odbor v začetku, da bo imela cesta od Avče skozi Kal, Banjšice do Bat 5 metrov širokosti. Ker pa se bo pridružila tej cesti še posebna cesta iz Vrha do Bat, pričakovati bo po njej jako veliko prometa, in to iz sledečih vzrokov: Občina Vrh ima jako veliko lesa, katerega vozijo neprenehoma proti Gorici. Tudi se bo gradila oziroma popravila sedanja občinska pot iz Bat proti Podlaki, in vsi ti kraji se bodo združili v Batah. Zaradi tega bo promet od Bat proti Grgarju toliko večji.

Iz teh vzrokov je cestni odbor kanalski prvotno sklenil, naj bode cesta od Bat do Grgarja široka 6 metrov. — Na tej podlagi so bili tudi prvotni načrti izdelani.

Toda vlada je iz finančnih ozirov zožila celo cesto na tri metre. Določeno pa je, da se morajo napraviti v razdalji po 100—200 metrov široka ogibala, ki naj bi nadomeščala širino ceste. — Vendar pa se prebivalci bojé, da bodo ta ogibališča prerodka, in splošna želja je, naj bi se napravila kolikor mogoče gosta ogibala.

Sicer je pa mogoče, da bode moral cestni odbor v prihodnosti razširiti cesto, ako se bode promet tako množil, da bo to potreba zahtevala. To pa je združeno seveda s velikimi stroški.

Vedeti pa je treba pri tem, da plača za sedanjo cesto država 70%, dežela 20% in okraj le 10%. Naravno je torej, da ima država pri tej gradnji glavno besedo.

Cesto od Levpe proti Kalu izdeluje podjetnik Franc Čibej z Otlice, in to naravnost izborno. Ako bo delo tudi na tej cesti vedno tako napredovalo kakor dosedaj, smejo Banjškarji biti gotovi, da bodo v treh letih že imeli na obe strani končano krasno cesto. Poleg tega meri državni inženjer sedaj čisto iz Kanala na Vrh, iz Vrha v Bate in iz Vrha na Banjšice ter iz Banjšic dalje do Čepovana. Te ceste se bodo gradile šele potem, ko bo glavna cesta Avče Grgar končana. Za temi pa pride na vrsto cesta Kal—Lom—Sv. Lucija. Sicer pa se bodo gradile poleg teh glavnih cest po banjški planoti še druge ceste, tako, da bo cela banjška planota deležna cestnih zvez, kakoršne že imajo drugi okraji.

Cesto iz Brd mimo Kobališča—Marija Celje—Kostanjevica izdeluje vlada v lastni režiji in sicer s tako vnemo, da bo cesta do Kambreškega, ako ne pridejo vmes slabe vremenske nezgode, končana že pred novim letom, tako, da se bodo izletniki lahko peljali po lepi cesti iz Gorice na sredenjsko planoto.

Tudi se sliši govorica, da bo vlada nadaljevala v lastni režiji cesto iz Srednjega v Volče ali Čiginj, kakor tudi iz Srednjega do Slemenca. Ravno tako pričakujejo pa kmalu, da se bode pričela že spomladi 1914 graditi nova cesta iz Kanala na Marijatelj in iz Marijatelj v idrijsko dolino do Britofa, kjer se bode zvezala z novo cesto, ki pelje ob Idrijci proti Korminu. Te gradnje so pa odvisne od podpor, ki mu jih bode v ta namen naklonila vlada in dežela. Zato pa je še le govorica, da namreč sedanji deželni zbor ne bo podeljeval nobenih nadaljnjih podpor, silno vznemirila vse prebivalstvo.

Gotovo je, da se bodo z vsemi navedenimi cestami življenske razmere v celem kanalskem okraju temeljito izpremenile, in takrat se bode šele videlo, ali je prebivalstvo kanalskega okraja vneto za napredek ali ne, o čemur pa smo trdno prepričani, da bodo ostali vsi oni osramočeni, ki to sedaj tako trdovratno zanikujejo.

Po drugi strani pa odkrile bodo sedanje ceste toliko dosedaj še nepoznanih krasnih in slikovitih pokrajin, da bi bilo pač vredno katerega podjetnega

moža, ki naj bi s fotografijami seznanjal širše občinstvo o lepoti tega kraja. Naj omenimo le krasno divje-romantično pokrajino Sabink na cesti iz Ročinja na Kambreško, koji ni kmalu najti para. Posebno ko grmi ob povodnjih čez visoko skalovje kakih 30 metrov visok slap je to nekaj res čudežno lepega.

Prebivalstvo na Kanalskem pa mora sploh pojmiti, da bodo vse ceste na Kanalskem stale ogromnega denarja, da prispeva in bode prispevala k njih gradnji največ vlada, za njo dežela in v zadnje občine. Zato pa je čisto naravno, da odločuje o njih oni, ki največ plača.

Ako torej hoče prebivalstvo imeti ceste, se ne sme ustrašiti doklad.

Ker pa daje glavne nasvete v tej zadevi cestni odbor, je pač največje važnosti, da si ljudstvo izvoli v cestni odbor iz svoje srede le take nesebične može, ki imajo v tej korporaciji vedno pred očmi skupni blagor celega okraja. V ta namen naj se prebivalstvo kanalskega okraja že sedaj pripravlja za bližajoče se volitve v cestni odbor.

O cestnih razmerah v Lokovcu nam je obljubljen daljše poročilo.

Politični pregled.

Državni zbor.

Ključ za delovanje državnega zbora imajo kakor smo že zadnjič poročali sedaj v rokah Rusini. Rusini so sklenili, da bodo z vsemi jim na razpolago stojječimi sredstvi ovirali delovanje državnega zbora, ako se ne ugodí njihovim zahtevam glede gališke deželnozbornske volivne reforme.

V to svrhu so začeli obstruirati takozvani mali finančni načrt, od katerega bi imeli koristi v prvi vrsti uradniki, dežele in učitelji. Večini državnega zbora in vladi sami je mnogo na tem ležeče, da se spravi ta finančni načrt pod streho, zato je rusinska obstrukcija vsem jako nevršča. Da bi Rusine pomirili so se pričela med njimi in Poljaki pogajanja glede novega gališkega volivnega reda. Ta pogajanja pa so se razbila, tako da so Rusini na istem stališču kot prej — oni ne odnehajo, dokler ne pridejo njih opravičene zahteve do veljave. Zato se je tudi obstrukcija v državnem zboru v torek nadaljevala.

V torek je poslanska zbornica nadaljevala razpravo o zvišanju davka na žganje, ki tvori eno glavnih točk »malega« finančnega načrta. Rusinski poslanec Olesnický je imel svoj obstrukcionistični govor do 6. ure in tri četrt. Tu se je razprava prekinila in ministerški predsednik grof Stürgkh je odgovoril na interpelacijo glede uvedbe upravne komisije na Češkem.

Grof Stürgkh je izjavil, da je bila uvedba upravne komisije potrebna, ker so to zahtevale slabe finančne razmere Češke, ki so nastale vsled tega, ker ni deloval deželni zbor. V vseh modernih državah se prizna vladi pravica, da nastopi tam, kjer se morajo odstraniti nevzdržljive razmere. Vlada smatra za svojo dolžnost spraviti nasprotne si stranke do zblizanja in sicer to v dobrobit dežele. Vlada prevzame tudi vso odgovornost za storjeni korak.

Posl. Stanek je predlagal, naj se otvori debata o Stürgkhovem govoru. Nemci so bili proti temu predlogu in tudi vlada je hotela pridobiti Slovence in Italijane za to, da bi glasovali proti, toda ni se ji posrečilo. Stanekov predlog je bil vsprejet, nakar se je razprava prekinila.

Včeraj se je vršila v zbornici debata o Stürgkhovem odgovoru na interpelacijo glede uvedbe komisarijata na Češkem. Med drugim je govoril tudi posl. Grafenauer (koroški poslanec S. L. S.), ki se je pritožil v imenu koroških Slovencev proti državni upravi, ki daja posebno na Koroškem Nemcem popolno vlado v roke.

Po debati o Stürgkhovem govoru, katerega so vsi kritizirali, se je nadaljevala razprava o predlogi glede povišanja davka na žganje. Govoril je k temu predmetu Rusin Zahradnik in sicer obstrukcionistično.

Koncem seje se je razpravljalo o Pacherjevem predlogu glede 20 mil. za izboljšanje učiteljskega položaja.

Danes je zopet seja in pričakovati je, da bodo Rusini nadaljevali obstrukcijo, ker se tudi včeraj niso mogli sporazumeti s Poljaki. Ves trud od strani vlade za zblizati Rusine in Poljake je zaman. Če sploh ne pride vsaj do delnega sporazuma ali ako Rusini ne opuste iz drugih vzrokov obstrukcije, bo morala vlada poseči po drugih sredstvih: zaključit bo morala zborovanje in s pomočjo § 14. rešiti na srcu ji ležeče predloge.

Danes zvečer se bo vršila posebna seja posl. zbornice, v kateri se izvolijo delegatje za prihodnje delegacije, ki pričnejo zborovati 18. t. m.!

Avstrijski dolg.

Dolg Avstrije brez Ogrske znaša 12.471.149.502 kroni. Še ne plačane obrestj 493.288.931 K. V l. 1912 se je dolg povečal za 230.477.278 K.

Komisarijat v Pragi.

V dunajskih političnih krogih se zatrjuje, da se vršijo priprave v notranjem ministerstvu za razpust praškega občinskega sveta in za uvedbo vladnega komisarija v Pragi. »Korr. Bureau« dementira to vest.

Zborovanje ogrskih škofov.

Katoliški škofje latinskega in grškega obreda na Ogrskem so imeli dne 7. t. m. konferenco. Predsedoval ji je knez primas Czernoch. Razpravljali so o katoliški avtonomiji, o reviziji učnega načrta ljudskih šol, o pastirstvu med izseljenci v Ameriki, o organizaciji starišev v celi deželi in o več manj važnih predmetih.

Nesoglasje v »Nationalverbandu«.

V parlamentarnem bloku nemških liberalcev, ki se zove »Nationalverband« vlada nesoglasje. Poslanci so se pri nekem posvetovanju pritoževali, da se nahaja »Nationalverband« vedno v zadregi in so zvrčali krivdo za to na vodstvo »Nationalverbanda«. To je napotilo načelnika Gross, da je odložil vodstvo. Toda poslanci so ga pregovorili, da je ostal še nadalje na svojem mestu.

Župan Nathan demisioniral.

Vsled izida državnozbornskih volitev v Rimu, pri katerih so zmagali konservativci, je župan Nathan odstopil in žnjim vred so odložili mandate tudi vsi liberalni občinski svetniki, tako da je bil občinski svet nesklepčen. Vlada je takoj nastavila državnega komisarija in razpisala tudi že nove volitve.

Darovi.

Jubilejni daroviza »Slov. Sirotiščec«:

P. n. gg. Ivan Štrukelj 40 vin; Blaž Furlani 20 vin; Alojzij Humar 20 vin; Ivan Prinčič 20 vin; Ana Fajt 40 vin; Anton Marinič 40 vin; Franc Stergovec 20 vin; za prodane razglednice 1 K; N. N. 2 K 70 v; tvrdka J. Medved 5 ženskih zimskih čepic, 6 žepnih rutic.

Za sklad »Slov. sirotiščec«:

P. n. gg. v Desklah: V Gabršček 40 v, Roz. Valentinčič 40 v, A. Tina 50 v, Mar. Valentinčič 40 v, Št. Tinta 40 v, A. Bavdaž 60 v, Kat. Kodelja 20 v, Luc. Bavdaž 20 v, A. Kodelja 30 v, I. Boršnik 40 v, M. Gorjanc 40 v, I. Gabršček 50 v, I. Kodelja 50 v, Roz. Labščak 40 v, R. Kodelja 20 v; v Plaveh: I. Bajec 1 K, I. Murovec 1 K, M. Zimic 1 K, I. Gabrijelčič 1 K, M. Gabrijelčič 1 K, I. Gabrijelčič 1 K, Kat. Medvešček 20 v, Št. Drnovšek 1 K, I. Krašček 40 v, I. Krašček 1 K, A. Drnovšek 1 K, I.

Ornovšček 1 K, Jožefa Gabrijelčič 20 v, A. Boltar 60 v; v **Prelesju**: M. Boltar 1 K, I. Velušček 1 K, Št. Gabrijelčič 20 v, I. Boltar 60 v, I. Gabrijelčič 60 v, Mar. Gabrijelčič 1 K, A. Mavrič 10 v, Ana Gabrijelčič 1 K, A. Ninin 40 v, I. Gabrijelčič 50 v, Ter. Boltar 20 v, Jožefa Velušček 40 v, Frančiška Gabrijelčič 30 v, Št. Markič 40 v, A. Simčič 30 v, A. Podbršček 1 K, A. Križnič 1 K, (Dalje prih.)

V Orehovljah in v Rupih 31 K 77 v.

Domače in razne vesti.

Iz politične službe. Okrajni glavar Oton Schneider je imenovan za namestništvenega svetnika. — Namestništvena tajnika Liabordo grof Mels-Collredo in Hubert baron Baum pl. Appelschöfen sta imenovana za okrajna glavarja.

Škofje ilirske cerkvene pokrajine so izdali te dni duhovščini silno zanimiv pastirski list o pomenu in važnosti izseljeniškega vprašanja. Kakor je znano, spadajo v ilirsko cerkveno provincijo goriška, ljubljanska, krška, tržaško-koperska in poreško-puljska škofija.

Učiteljske vesti iz goriškega političnega okraja. Bandelj Vinko, učitelj na Vrhu nad Kanalom je dobil dopust zaradi bolezni od 1. sept. do 15. dec. t. l. Nadomestuje ga Franc Martinec. Ida Vergna v Št. Andrežu je dobila dopust zaradi bolezni za meseca oktober in november. Nadomestuje jo Maks Kacafura. Slavica Vilhar v Mirnu je dobila dopust zaradi bolezni od začetka šol. leta do decembra. Nadomestuje jo Makuc Valerija. Roza Bajt iz Prvačine je dobila letni dopust v študijske namene. — Černigoj Emilija, ki je bila imenovana za učiteljico v Kalu je odstopila od te službe. Na to mesto je bila imenovana Marica Dugar. V pokoj je stopila Marija Šturm, učiteljica v Št. Ferjanu.

Brezobrestna posojila vinogradnikom. C. kr. okrajno glav. objavlja: Dne 27. okt. je došel c. kr. okr. glavarstvu v Gorici operat o dovoljenih brezobrestnih posojilih za obnovitev po trtni uši uničenih vinogradov. Okrajno glavarstvo potrebuje približno 3 tedne, da izgotovi v ta namen potrebna dolžna pisma in jih razpošlje strankam. Njim boče potem skrbeti za to, da si dajo v najkrajšem mogočem času legalizovati zadolžnice in da jih potem zopet predložijo okrajnemu glavarstvu.

Tam, kjer je mnogo prizadetih strank v eni občini, bilo bi vsem v korist, ako bi županstvo naprosilo dotično c. kr. okrajno sodnijo, naj odredi enega svojega uradnika v dotični občinski urad, da vsem strankam ob istem času poveri zadolžnice. S tem se prihrani mnogo časa, nadležnosti in stroškov.

Kadar predložijo stranke vsaka svoje dolžno pismo, napravi okrajno glavarstvo predlog za vknjižbo, a rešitev teh predlogov pobere najmanj en mesec časa, tako da pretečeta približno obilna dva meseca, predno se izplačajo dovoljena posojila.

Do sedaj je bila navada, da se je državni delež posojila poprej izplačeval strankam in šele kak teden pozneje deželni delež in umevno je samo po sebi, da se je s takim dvakratnim izplačevanjem po nepotrebnem potratilo mnogo časa in provzročilo precej stroškov. — Zato bi bilo želeči, da deželni odbor nakaže za brezobrestna posojila določeno svoto deželnega prispevka dotičnemu c. kr. davčnemu uradu v namenu, da istočasno izplača strankam državni in deželni delež posojila.

Z ozirom na občno denarno krizo in na velike težave, ki se upirajo dobavi posojil — priporoča se vinogradnikom prav topla, naj vestno uporabijo dovoljena posojila v določeni namen in s tem pripomorejo povzdigi domačega vinogradništva.

18 shodov. Italijani so imeli v nedeljo na Primorskem vsega skupaj 18

shodov, katere so priredili večinoma italijanski visokošolci v prid ustanovitve italijanske univerze v Trstu. Da ni tudi Gorica izostala, razume se samo ob sebi. — Na Tridentinskem je bilo 19 takih shodov. — V Gorici je bil prvi govornik visokošolec Kocjančič. Govoril je tudi državni poslanec Ušaj kakor tudi visokošolec Brežina. Kakor se vidi sami potomci Romula in Rema. Tudi odgovorni urednik lista »L' Eco del Littorale« Stefani je v imenu furlanske ljudske stranke pritrjeval zahtevi, da se mora ustanoviti italijanska univerza edino le v Trstu. Da bo cela stvar bolj držala izrekel se je tudi zatosocialni demokrat Tonet. Z ozirom na sedanji naš notranji politični položaj so si izbrali Italijani kakor se vidi najugodnejši čas za tak nastop. — V Zadru je policija tak shod prepovedala.

12 novih šolskih razredov zahtevajo šolska vodstva v posameznih občinah goriškega političnega okraja. C. k. okr. šolski svet se bo bavil z morebitnim ustanavljanjem teh razredov ko bo pretresoval o proračunu za l. 1914.

Prepoved živinskih sejmov v postojnskem okraju. Radi razširjene živinske kuge na gobcu in parkljih se ne smejo vršiti v celem postojnskem političnem okraju živinski sejmi. Vsled tega se tudi semenj za govedo, ovce, koze in prešiče ne bo vršil dne 17. novembra v Ilirski Bistrici na Notranjskem.

Dražbeni razpis. Do 20. novembra t. l. in sicer do 12. ure opo dne je razpisana javna dražba za oddajo dobavljanja moke za pekarno in testeninarstvo leželne umobolnice. Pismene ponudbe se morajo vložiti na zapisnik deželnega odbora, tozadevni dvojni vzorci po 500 gramov pšenične moke št. 0, 2, in 3 in ržene moke št. II. pa naj se predložijo ravnateljstvu deželne umobolnice. Vzorci morajo biti zapečateni in označeni z imenom ponudnika. Na mesec se porabi približno: 5900 kg pšenične moke, 500 kg ržene moke, 200 kg grisa. Morebitna nadaljna pojasnila o načinu dobavljanja dobijo ponudniki pri ravnateljstvu deželne umobolnice ob delavnikih od 11. do 12. ure predpoldne.

Cerkveni tatovi v Furlaniji. V Cavencanu so neznani tatovi udrlji v cerkev in pobrali iz nabiralnikov precej denarja. Nabiralnik je našel nekdo pozneje slučajno na nekem polju. V Campolongo so tudi cerkveni tatovi poskušali svojo srečo, toda tam niso imeli sreče, nabiralnika niso mogli odpreti.

Stoletnica Andreja Einspielerja. Danes je minulo ravno sto let, odkar se je rodil v Rožu buditelj in voditelj koroških Slovencev blagi Andrej Einspieler. Njegove zasluge za našo narodno obrambo so neprecenljive. Zlasti Korošcem je bil pravi oče in je njegov spomin nesmrten. Andr. Einspieler je probudil Koroško, on je prvi bil na delu, da Slovence na Koroškem iztrga iz nemške poplave.

Smuški tečaji v Bohinjski Bistrici. Deželna zveza za tujski promet na Kranjskem priredi s podporo kranjskega deželnega odbora v letošnji sezoni 8—10 dni trajajoče smuške tečaje v Bohinjski Bistrici. Začetek in natančni program teh tečajev se bode pravočasno objavil.

Letošnja zima bo stroga? Izredno znamenje za prihodnjo dolgo in mrzlo zimo dajejo mravlje. Te modre živalice so izvršile v zadnjih tednih pravo Herkulovo delo s tem, da so svoja mravljišča še enkrat tako visoko in na debelo zgradile kot navadno ter so jim dale podolgasto koničasto obliko. Ta pojav se le malokdaj pokaže ter ga smatrajo gozdarji, poljedelci in naravoslovci kot karakteristično preroško znamenje za dolgo in hudo zimo.

Košut na smrtni postelji. Ogrski politik Košut je na smrt bolan. Njegov

stanje je jako slabo in ni upanja, da okreva.

Macedonski izseljenci se vračajo iz Amerike. Te dni je v Belgrad dospelo 3000 Makedoncev, ki so bili v Ameriki, se sedaj vračajo na svoje domove. Mnogo vedo pripovedovati o težkih razmerah za izseljence v Ameriki.

Nemški cesar za vero v armadi. Nemški cesar Viljem je že večkrat javno pokazal svojo vernost. Nedavno pa je pri blagoslovljenju mornariške šole v Mürwicu poudarjal potrebo vere za častnike. Rekel je med drugim: »Naš čas potrebuje celih, železnih mož. Pri tem pride v poštev oseba, v prvi vrsti značaj. Vzgojo vašega značaja pospeševati je najvažnejša naloga vaših predstojnikov. To je tudi pred vsemi stvarmi naloga, vsakega posameznika. Pridobite si sčasoma strogo nраво, na verski podlagi temelječe svetovno naziranje, kakor tudi obojestranske odgovornosti zavedajočega se tovarišstva ter vitežkega mišljenja in delovanja. Tako boste obpluli kleči, na katerih se žal ponesreči še vedno toliko mladih častnikov. Navdušujte se na velikih zgledih v zgodovini, ki vas učijo, da so duševne moči one sile, ki si pribore zmago in da med temi ni zadnja jakost duše, ki izvira iz prave vere v Boga. Potem boste z vzvišenimi cilji pred očmi z lahkoto premagali vse težave poklica in postali pomorski častniki, kakršnih si želim in kakršne domovina potrebuje, namreč ponosni in trdni možje v viharjih življenja«. V nekem drugem svojem govoru je svaril praporščake pred pivskimi razvadami, ki uničujejo živce. Današnja služba mornariškega častnika zahteva mož z zdravimi živci. Seveda so židovski listi vsled teh govorov zelo razburjeni, kajti ako bo ljudstvo v resnici verno, bo kmalu konec z židovskim gospodarstvom.

Kako se spozna vnetje slepiča. Znaki te nevarne bolezni so pred vsem: 1. nenadna bolečina v spodnjem delu desnega trebuha med popkom in kolkom; 2. nenadna vročina; 3. slabost in bljuvanje; 4. na spodnji del desnega trebuha omejena napetost trebušnih mišic, da se čuti trebuh trd, kakor deska. Če se pojavijo ti znaki, tedaj naj bolnik takoj gre k zdravniku. Le hitra operacija ga reši smrti.

Enaintrideseti otrok. Soproga vrtnarja Neuwirtha v Monakovem je povila 31. otroka.

40glati denar. Nizozemska vlada vpelje s 1. januarjem 40glati denar. Kateri vzroki so bili merodajni za vpeljavo tega denarja ni znano.

Prvo žrebanje avstrijske razredne loterije. Prvi dobiček je zadela v znesku 60.000 K srečka št. 20.338, drugi dobiček v znesku 20.000 K srečka št. 93.200.

Mesne novice.

† **Mons. Frančišek Kodermatz.** V soboto zjutraj je umrl stolni kanonik v Gorici mons. Frančišek Kodermatz. Pokojnik je bil splošno znan in pri vseh jako priljubljen. Dosegel je častljivo starost 84. let. Mons. Kodermatz je še včeraj daroval sv. mašo v kapeli vit. Doljac in danes zjutraj ob 6.30 ga je ugrabila neizprosna smrt. Pokojnik je bil rojen l. 1829 v Gradišču. Šolal se je v Gorici, kjer je bil l. 1853. posvečen v mašnika. Služboval je do l. 1865 v Ronkih in v Gradišču. Tega leta je bil imenovan za stolnega vikarja v Gorici. Stolni kanonik je postal l. 1902. Letos je pokojnik praznoval 60letnico mašništva. Pokojnik je bil nadštevilni protonotar in hišni prelat Nj. Svetosti papeža. — Pogreb pokojnega mons. Kodermatza se je vršil v pondeljek ob 10. uri predpoldne. Svetila mu večna luč!

Kaj bo iz take tatinske ženske mladine? Da kradejo razni potepuhi odrasli in tudi neodrasli je znano. Da se dobi tu in tam tudi kaka tatinska doraščena ženska je tudi znano, a da kradejo po hišah 13—14 letne deklice to so pa redkejši slučaji. Ena takih tatvin se je zgodila minuli petek v Gorici. Istega dne popoldne se je priplazila na stanovanje poslovodje »Narodne Tiskarne« v Gorici L. Lukežiča na Franc Jožefovem tekališču št. 58 mlada deklica. In ker ni bilo nikogar v kuhinji je izmaknila iz torbice, ki je ležala na mizi denarnico, v kateri se je nahajalo nekaj nad 13 K denarja. Ker je bila soproga poslovodje v drugi sobi ni nič slišala. Tatvina se je zapazila šele drugi dan, ko se je imelo rabiti denar. Stvar se je koj naznanila policiji. Ker je služkinja dr. Sketa videla v petek popoldne mlado deklico, ki je počasi lazila gori po stopnicah je padel koj sum na njo. Policija je šla koj na delo. In res se je kmalu v soboto popoldne redarju Antonu Petejanu posrečilo priti mladi tatici na sled. Dobil jo je v goriškem »Praterju« na starem pokopališču, kjer se je v družbi z drugimi malopridnimi dečaki in deklicami »guncala« v »barkah« in se vrtela na »ringelšpilju«. Ko je zagledala redarja je tekla kar so jo mogle nesti noge, redar seveda za njo. Nastal je celi lov na tatico. Redar je ni mogel dočeti. Zato si je na cesti sposodil od nekoga dvokolo in ucedil jo je za pobeglo tatico, kjer jo je dohitel pri glavni pošti. Tam jo je aretiral ni odvedel na policijo. Tatica je tatvino zanikala. Ko so jo pa popolnoma slekli so našli v čevlju še 5 K 50 vin.; tedaj je tatvino priznala. Tatica se imenuje Ana Maraž, je stara 14 let in stanuje v ulici sv. Mavra. Na vprašanje, kako je potrosila še ostalih 8 K je rekla: v Hilmtajhu sem spila v družbi drugih 1 »pašareto« in pol litra vina, potem smo šli na »barke« in na »ringelšpilj«, kjer sem tudi drugim plačevala, kupila sem pri Fajtu pašte, pri Orzanu »šalam«, potem nekje drugje sir in »pršut«. Pet jih je bilo, katerim je plačevala, namreč 3 deklice in dva dečka. Denarnico — seveda prazno — je vrzela v neko ograjo kjer so jo potem tudi našli. Zaradi tatvine je bila aretirana že 10 krat. Ker pa ni imela še 14 let je bila zaprta le na policiji. Sedaj pa pride pred sodnika. — Dekletce je sicer rojena Slovenka, a je laško vzgojena. — Kam pride taka pokvarjena mladina?

m **Sv. Martin.** Nekdaj so praznovali razni goriški obrtni delavci in učenci sv. Martina s tem, da so se dobro nalezli vina. Učenci so hodili s »flaškonom« okoli in beračili vino. Ta nelepa navada je izginila. Letos ni bilo videti takega beračenja in nezmernega popivanja.

m **S tramvaja je padla** v torek zvečer neka 22letna mladenka iz Ronk na tekališču F. J., ker ji je postalo slabo. Pri padcu se je lahko ranila na nogah in na glavi. Okrajni zdravnik dr. Graeffe, ki je bil slučajno navzoč, jo je dal prenesti v lekarno Liberi, kjer ji je postal prvo pomoč.

Na sedem mesecev težke ječe je bila obsojena Antonija Cocligh, ker je ukradla v hiši gospodarjev 1100 K v denarju, mnogo perila in drugih reči.

m **V Gorici** se je popilo piva v mesecu avgustu 2199.67 hl, v septembru pa 1801.95 hektolitrov.

m **Služba lekarn.** Od 16. do 23. t. m. bodele imeli ponočno službo lekarni: Gliubich-Tromba.

Iz goriške okolice.

g **Iz Vipolž.** Predpreteklo sredo sta se poročila g. Vencel Školaris z g.čno Celestino Jakončič. Novemu paru obilo sreče!

Zaradi lažnjive izpovedi. Alojzij Kranjšček iz Šempasa je zažgal voz le-

sa. Zato je bil zatožen in on je pregovoril Josipa Podgornik ter Ivana Mladovan, da sta izpovedala njemu v prilog. Zato so bili pa vsi trije toženi zaradi napačnega pričanja. Kranjšček je bil obsojen na 3, ostala dva pa na 2 meseca težke ječe.

Izpred sodišča. Na 10 K globe je bil obsojen Avgust Bremec iz Čepovana, ker je v neki gostilni v Čepovana ustrelil z revolverjem, toda ne da bi koža ranil. — Isto kazen je zadela Vincencija Musič iz Št. Ferjana, ker je odstranil pečat finance od kotla za žganje. — Josip Bizjak, ki upravlja zemljišče Peršolje v Šmartnem se ni držal pasjega kontumaca. Pustil je psa odvezanega in brez nagobčnika, pes pa je ugriznil Josipa Figar. Za to je bil Bizjak obsojen na 24 ur zapora.

g Solkan. (Naše pokopališče.) potreba po napravi novega pokopališča se je pokazala že pred časom. Naše starešinstvo se je bavilo s to zadevo dolgo časa. To vprašanje je razburjalo duhove po Solkanu in je bilo predmet splošnega govorjenja. Zgradba popolnoma novega pokopališča na primerenem kraju bi stala ogromnega denarja. Starešinstvo je na dolgo in široko razmotrivalo to vprašanje. Konečno je soglasno sklenilo, da se razširi že obstoječe pokopališče in da se v ta namen vkupi tri hiše, ki stoje tik sedanjega pokopališča, ki naj se porušijo. — Ta sklep je vzdignil pri nekaterih velik odpor in pritožili so se proti temu sklepu na višje mesto. Reč se je vlekla na dolgo. Konečno pa je sedaj stvar dognana. Utoki so bili kot neutemeljeni spoznani in tozadevni soglasni sklep starešinstva je bil potrjen. Še malenkostne ovire se, ki ne dovoljujejo, da bi se z razširjenjem sedanjega pokopališča že začelo, a upati je, da se tudi te ovire kmalu odstranijo in da se bo z delom če le mogoče začelo že z letošnjim letom.

Iz ajdovskega okraja.

Čudno vreme. Iz Sv. Križa nam poročajo: V petek 7. t. m. imeli smo pri nas v Sv. Križu aprilovo vreme: solnce, dež, veter, točo, blisk in grom s treskom. Treščilo je v zvonik župne cerkve, in čeravno je novo in dobro vrejen strelovod, je napravila strela še precej škode na zvoniku. Odtrgalo je in zdrobilo še precejšen kos korniča nad zvonovi. In v tem času!

Sneg. V noči od 6. na 7. in čez dan 7. novembra je sneg pobelil Nanos, Kovk in Čaven nad Vipavsko dolino, zato čutijo tudi po dolini nekoliko bolj mraz.

Nevarnost strelnega orožja. 26letni Ivan Birsa iz Brji je nosil pri sebi vedno nabasan revolver. V četrtek je pri svojem delu padel, a pri tem se je sprožil revolver. Zadobil je precej težko rano na prsni, vsled česar so ga morali prepeljati v goriško bolnišnico.

Iz tolminskega okraja.

Premestitev. Inženir Artur Marcuzzi je premeščen iz Tolmina v Trst.

Iz komenskega okraja.

km Komen. Dne 10. t. m. smo imeli običajni semenj sv. Martina, ki pa je bil letos jako klavern. Trgovcev je bilo polno, a kupcev malo. — Tudi ženitev je letos malo, ker so mladeniči vsi prestrašeni od vojske. Večina je odložila ženitev na pust.

km Komen. Pred letom je naše županstvo odvezlo Francu Jablanšček občinskega bika, ker ga je slabo oskrboval. Jablanšček pa je sledil nasvetu izvestnih gospodov in je tožil županstvo za povrnitev 1700 K, ker je imel baje toliko škode. Mnogo se je govorilo in

pričkalo glede pravde za odškodnino. Jablanšček je celo pričakoval 2000 K odškodnine. Jezilo ga je, da je izgubil bika pred potekom pogodbe, a ni mislil na to, da je tudi po pogodbi obvezan bika oskrbovati tako, da ne bo pritožb. No, dne 5. t. m. je prišla dotična razsodba iz Trsta. Razsodba pravi, da mora Franc Jablanšček plačati županstvu 300 K in svoje pravne stroške. Županstvo pa ima plačati Jablanščeku 348 K in tudi svoje pravne stroške, in to zaradi tega, ker je kršilo pogodbo. Jablanšček pa lahko računa za koliko je sedaj na boljšem. — Sedanji bikorejec mu je ponujal 200 K od svoje premije, a Jablanšček je raje poslušal svoje »dobre« svetovalece.

km Preserje. Sedaj ko se bližajo občinske volitve, se o njih mnogo govori. Ukrepa se na desno in levo in vsak je prepričan, da spadajo v občinski parlament le taki možje, ki imajo zmisel za blagor občine in njenih občanov. Splošna misel pa je, naj bi se sestavili po občinah odbori, ki naj bi si izbrali pametne možje za občinsko zastopstvo. Seveda bi se morali občani takim odborom tudi pokoriti.

km Sveto. Trgatev, ki jo je priredilo tuk. društvo, je bila jako klaverna ker jim je mnogo grozdja segnijlo.

km Štanjel. V torek popoldne se je zgodila na postaji v Štanjelu velika nesreča. Posestnik Alojzij Turk iz Komma je prišel s konji na postajo po opeko. Ravno takrat se je nahajal na postaji tovorni vlak. Turk je stal pred konji. Ko stroja zažvižgata, so se konji splašili in vrgli Turka pod se. Turk je dobil vsled tega težke poškodbe na glavi in govore tudi, da ste mu bili roka in noga zlomljeni. Prepeljali so nesrečneža v bolnišnico usmiljenih bratov v Gorico.

km Komen. Minolo leto so nekateri malopridni pobalini na dan Vernih Duš polomili na našem pokopališču nagrobne križe. Letos so to delo ponovili in še druge nagrobne spomenike namazali. Kje je bil takrat občinski redar? Ali ga plačujemo za to, da spi?! Poštenim ljudem in orožništvu se je posrečilo zaslediti malopridneže, ki so izročeni sodniji. Kdaj bo ponehalo tako divjaštvo.

km S Krasa. Pred leti je bila velika sramota za fanta, ako je imel v krčmi dolg 10 K. Dandanes pa se nič ne sramujejo, da so dolžni tudi po 500 K, ne da bi stariši o tem kaj vedeli. Ali krčmarji ne vedo, kaj delajo, ko dajejo pit »na kredo«. Dobijo pa se tudi gospodari, ki dolgujejo lepe svote krčmarjem. Ko pride eksekutor po davke, se v strahu pred dražbo obračajo na tega in onega, naj jih reši sramote, a ko so v krčmi, pa imajo polna usta, da podpirajo državo s tem, da plačajo z vinom tudi dac — seveda na »puf«. — Pamet, pamet!

km Sveto. Marsikateri vpraša, kdaj se bodo vršile občinske volitve. Tem in drugim bodi povedano, da bodo volitve takrat, ko bode rešena pritožba proti volivnemu imeniku. Znani gospodje zahtevajo, naj se izbrišejo iz volivnega imenika za I. razred g. kaplan, g. katehet, g. čna učiteljica, c. kr. poštar in celo komenska občina. Bojijo se ti gospodje da bodo imenovani preveč ščitili sv. Jurija.

km S Krasa. Oni gospodič, ki je opeharil razne gostilničarje na Krasu, katerega so aretirali v Brestovici in so ga potem odvedli v komenske zapore — kakor smo že v zadnji številki poročali — ni hotel povedati pravega imena in priimka svojega. Zato so ga dali fotografirati, in so potem fotografije razposlali na razne strani. Nato se je šele dognalo, kdo da je. Imenuje se Alojzij Mušič in je doma iz Šmartnega v Brdih. Uslužben je bil v Trstu pri neki tvrdki, pri kateri je ukradel nekaj. Iz komenskih zaporov so ga prepeljali v goriško

preiskovalne zapore. Bil je že večkrat kaznovan.

s Slepjarji na Krasu. Po Krasu se klatijo razni sleparji. Te dni se je pojavilo par gospodičev, ki so prodajali razne prstane in uhane. Rekli so, da je pristno zlato, a se je pokazalo, da je le svitla medenina. Par lahkovernih oseb je ukupilo te prstane in uhane, a so pozneje spoznali, da so bili osleparjeni. Pozor torej pred temi klativitezi.

km Jablanec. Tukajšnji bikorejec se huduje, da mu je izpodletelo pri pravdi za bika. Hud je posebno na one, ki so ga naganjali, naj toži. Če je pravi gospodar, bi bil moral sam spoznati, kaj je prav, ne pa se vdati nasvetom slabih svetovalecev.

Iz sežanskega okraja.

Na zborovanju sežanskega učiteljskega društva se je sklenilo pooblastiti odbor, da odkloni »Dan« v imenu učiteljskega sežanskega okraja ter zahteva pojasnila, v kakem razmerju je »Zaveza jugoslovanskih učiteljskih društev« z »Dnevom«.

s Sežana. Na zadnjem učiteljskem zborovanju se je sklenilo, da se uvedejo kmetijski tečajji za one dečke, ki niso več šoloobvezni. Preč. g. dekan Valentinčič je predlagal, da bi se učil pri teh tečajjih tudi veronauk in sicer po eno uro na teden. Predlog je bil vsprejet. Taki kmetijski tečajji se bodo za sedaj otvorili v Povirju, v Barki, v Kostanjevici in v Škrbini, ker so tamošnji učitelji sposobni za kmetijski pouk. Tomajski župan Vran je hotel imeti tak tečaj tudi za Tomaj, ali tega predloga se ni vsprejelo, ker ni sposobnega učitelja za kmetijski pouk v Tomaju. Ščasoma se bodo ti tečajji raztegnili po celem Krasu.

Gospodarstvo.

Cena goveji živini je padla, a naši mesarji tega najbrže ne vedo ali pa nočejo vedeti, ker cena govejemu mesu je še vedno taka, kakor je bila pred pol letom, namreč visoka.

Dražbeni razpis. Razpisuje se javna dražba za oddajo dobave spodaj navedenega blaga za deželno umobolnico. Pismene ponudbe se morajo vložiti na zapisnik deželnega odbora najkasneje do 12. ure popoldne dne 20. novembra 1913., tozadevni vzorci pa naj se predložijo ravnateljstvu deželne umobolnice v dvojnem številu. Vzorci morajo biti zapečateni in označeni z imeni ponudnikov, ter se morajo oddati v sledečih množinah: 500 gramov za moko, riž, debele in drobne otrobi, oves, sirk in milo, 1 liter za vino, kis in olje, 100 gramov za vsako drugo vrsto blaga izveniši: meso, jajca, polenovko, citrone, drva, sardine v škatljah, led in metle. Vzorec slanine naj bo tako izrezan, da se more dognati njena debelost. Za dobavljanje mesa naj se označi teža tare.

Draginja je prestana

bo vskliknil vsak,
ki se o tem prepriča v trgovini

J. MEDVED - GORICA

Čene so sledeče:

Mošak obleka K 28, 34, 40, 35.
Zimska suknja „ 20, 25, 30, 40.
Pelerina „ 15, 20, in 25.
Otročja obleka od 7 K naprej.

Prepričajte se o tem v izložbenih, okulh kjer cene jasno govore da je v resnici

DRAGINJA PRESTANA

Ta glas naj prodre do zadnje hiše naše domovine.

Blago, ki se bo dobavljalo, je sledeče: Govedina okroglo 10.000 kg, teletina okroglo 3.000 kg, goveja jetra okroglo 300 kg, telečja jetra okroglo 50 kg, svinjsko meso okroglo 1.000 kg, domač salam, pol osušen okroglo 300 kg, slanina okroglo 1.100 kg, svinjska mast okroglo 1.200 kg, sezamovo olje okroglo 1.700 kg, fino olje okroglo 25 kg, kava — santos okroglo 700 kg, Kavina primes okroglo 400 kg, sladkor okroglo 3.500 kg, ementalški sir I. okroglo 50 kg, ementalški sir II. okroglo 1.100 kg, bovški sir 800 kg, Parmški sir 300 kg, mleko 56.000 litrov, vino 15.000 l, kis 2.000 l, Sirkova moka 5.300 kg, riž 6.000 kg, sol 5.100 kg, fižol 3.000 kg, jajca 49.000 kosov, leča 500 kg, citrone 1.100 kosov, konzerve paradiznikov 100 kg, polenovka 300 kg, debele otrobe 800 kg, drobne otrobe 500 kg, sirk 400 kg, slabše žito 500 kg, ogrski oves 3.000 kg, sardine v škatljah 50 kosov, kislo zelje 200 kg, led 16.000 kg, milo, pol osušeno 800 kg, drva 100 m³, metle št. 2 1.000 kosov.

Ponudniki morajo položiti pri deželni blagajni najpozneje do 12. ure popoldne dne 20. novembra 1913, kot varščino v gotovini ali v vrednostnih papirjih zneske in sicer: 1.000 k za dobavo mesa, 400 K za dobavo vina, 200 K za dobavo mleka, 300 K za dobavo jajc. Morebitna nadaljna pojasnila o kakovosti in o načinu dobavljanja posameznih vrst blaga se dobijo pri ravnateljstvu deželne umobolnice ob delavnikih od 11. do 12. ure predpoldne.

Denarja ni,

draginja je vedno večja *saslušek pa majhen*. Ako hočete z malim trudom gotovo 10 do 20 kron na dan zaslužiti, pošljite v pismu za posojilo znamko za 10 vin. in svoj natančen naslov na
Josip Batič, Ilirska Bistrica 27
(Kranjsko).

Trgovina z usnjem

v Kapuolinski ulici št. 2 („Pri Lizi“.)

Podpisani priporočam sl. občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino z usnjem. *Imam usnje iz najboljših tovarov.* Prodajam vse čevljarske potrebščine. Cene konkurenčne. Blago dobro. Postrežba poštena.

Z odličnim spoštovanjem se bilježim
JOSIP MARUŠIČ, trgovec.

 Jakob Šuligoj

urar c. kr. državne železnice

Gorica, Gosposka ulica 19.

Priporoča svojo veliko zalogo zlatnine in srebrnine in optičnih predmetov.

Vse po najnižjih cenah.

FRANC MLEČNIK

ulica Vetturini št. 3

priloroča svojo krojaško delavnico slavnemu občinstvu v mestu in na deželi, posebno prečast. duhovščini za napravo talarjev, površnikov itd. itd.

Viktor Toffoli-Gorica

prva zaloga oljkovega olja

Via Teatro 16. - Via-Seminario 10.

Oljko olje, pripeljano naravnost iz Istre, Dalmaacije, Valone, Bari, Luoca, Nizza, Oneglia.

Cene so sledeče:

Jedilno liter	Kron	—,96
Jedino olje fino	"	1,04
Namizno olje	"	1,12
Istrsko-oljko olje	"	1,28
Valona	"	1,40
Bari	"	1,40
Oneglia	"	1,60
Luca	"	2,—
Nizza	"	2,40

Sprejema naročila ter pošilja franko na dom, kakor tudi na dežele in izven države.

Tvrška O. ZAJEC

trgovina z železjem v Gorici v hiši „Goriške ljudske posojilnice“ (prej krojaška zadruga.)

Priloroča bogato zalogo železa, plocevne vsakovrstnega kovanja za pohištvo in stavbeno mizarstvo, kovaško, kleparsko, klesarsko orodje, straniščne naprave in upeljave, strešna okna, traverze, cement, svinčene in železne cevi in pumpe, žico, žična ograja, razno kmetijsko orodje, šteditnike, peči, kuhinska in hišna oprava. Postrežba točna, domača in cene konkurenčne.

EDINO MODERNO DELAVNICO

z električno gonilno silo, toplo priloroča

Josip Lipicer

Stolna ulca št. 7 (župnijski hiši)

preč. duhovščini za izdelovanje cerkvene posode, orodja in letencev Stare posode, orodje se temeljito prenovijo po kakor mogoče nizki ceni in tudi na obroke.

Vse lastnega izdelka!

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Gradec 61, 5, 82, 87, 17.

Ugodna prilika!

V trgovini pri soškem mostu št. 63 (Via Ponte Isonzo) v Gorici se dobi vsakovrstno sveže oblačilno blago kakor: srajce, spodnje hlače, razni oksforti in porhanti, obleke za otroke itd. po prav nizki ceni. Blago za moške in ženske obleke pa po tovarniški ceni. S tako nizkimi cenami postrežem lahko radi tega, ker sem si nabavil veliko množino blaga. Obenem priloročam sl. občinstvu svojo dobroznano delavnico, kjer izvršujem vsa naročila z največjo skrbnostjo. Za obilen obisk, se priloroča **Anton Jug.**

Prva slovenska trgovina z jedilnim blagom

Anton Kuštrin,

v GORICI

Gosposka ulica št. 25

priloroča slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo veliko trgovino raznega jedilnega in kolonijalnega blaga.

Vse blago prve vrste.

Cene zmerne in nizke. Postrežba točna in solidna. Na željo odjemalcev v mestu se blago dostavlja na dom.

Pošilja se po železnici in pošti.

JOSIP TERPIN

naslednik Antona Potatzky

v Gorici na sredi Raštela št. 7.

Trgovina na drobno in debelo.

Najceneje kupovanje nirnberškega in drobnega blaga, ter tkanin, preje in nitij.

Potrebščine za pisarne, kadilce in popotnike. Najboljše šivanke in šivalne stroje; potrebščine za krojače in čevljarje. — Svetinice, rožni venci in mašne knjige.

Hišna obuvala za zimске in letne čase.

Raznovrstne semena, trave in detelje.

Najboljše preskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih na deželi.

P. n. g. pričakujem obilnih odjemalcev

Zdravnik

dr. J. Bačer

ordinira

v ulici Tre Rè št. 9 v GORICI.

Najboljše in najmodernejše sukno na moške in volneno za ženske obleke raspošilja najceneje Jugoslov. raspošiljalna R. STERMECKI v Celju št. 304. Vzorci in cenik čez tisoč stvari z slikami poštnine prosto.

Glavni zastop banke „Slavije“ v Gorici

prevzela sta z današnjim dnem gospoda

Kerševani & Čuk

trgovca z dvokolesi in šivalnimi stroji v Gorici, Stolni trg 9.

Priloročujoc imenovana gospoda, katera bosta vedno rada dajala vsakoršna pojasnila glede zavarovanja življenja, potem zavarovanja proti požaru, proti vltomu in proti razbitju zrcalnih šip. naklonjenosti slovenskega občinstva, štejem si v dolžnost izreči svojemu doseadanjemu zastopniku

gospodu ANTONU JERETIČU

na mnogoletnem vestnem zastopanju našega zavoda svojo zahvalo.

V Ljubljani, dne 22. oktobra 1913.

Generalni zastop vzajemno zavarovalne banke „Slavije“.

ODLIKOVANA REKARNA

JAKIN

Gorica, via Formica

Priloroča za odjemanje raznega peciva navadnega in najfinejšega. Pecivo je najboljše. Priloročam se cenj. odjemalcem za obiloposetn S spoštovanjem **E. Jakin**

Usnje podplati. Vrvarsko

blago. I. Drufovka, Gorica

nasproti „Monta“, odli-

kovan: delavnica nadpla-

tov. — Velika izbira obuvala.

Alojzij Gril, mizarški mojster

v St. Andrežu pri Gorici št. 81

priloroča slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo dobro urejeno mizarško delavnico in zalogo pohištva. Kdor želi kupiti po ceni, naj se obrne do te tvrške. Sprejme tudi naročila po vzorcih. — Plačevanje se dovoljuje tudi na obroke.

Svoji k svojim! Svoji k svojim!

MIHAEL TURK

GORICA na Kornu št. 6. GORICA priloroča slavnemu občinstvu svojo brivnico. Zagotavlja točno postrežbo. — Sprejema naročila za maskiranje po zmernih cenah.

Čitajte! — Važen oglas »Slovenske« Straže! — Čitajte!

V današnjih težavnih razmerah ramorete obogatite s srečko!

Turška srečka

Je v to svrbo prva in najpriročljivejša srečka, ker ima šest žrebanj vsako leto, ker znašajo glavni dobitki vsako leto 400.000, 400.000, 400.000, 200.000, 200.000 zlatih frankov, ker vsaka srečka mora zadeti najmanj 400 frankov, ker je tedaj zanjo izdandena

varno naložen kot v hranilnici, ker igra še dolgo vrsto let in obdrži kupec po izplačilu kupnine trajno igralno pravico brez vsakega nadaljnega vplačevanja, ker znaša mesečni obrok samo 4 kron 75 vinarjev, in ker zadobi kupec že po vplačilu prvega obroka izključno igralno pravico.

Pozor! Prihodnje žrebanje se vrši dne 1. decembra 1913! Turška srečka in 1 srečka italijanskega rdečega križa z 10 žrebanji vsako leto na mesečne obroke po samo 6 K.

Po žrebanjih izhajajo slovenska poročila o vzdignjenih številkah. Daje pojasnila in naročila sprejema za »Slovensko stražo« g. Valentin Urbančič Ljubljana 1. Sprejmejo se marljivi sodniki pod ugodnimi pogoji.

A. ABUJA GORICA

ULICA SV. ANTONA št. 4 (kjer je bila pred leti tvrška BOZZINI). — Stara zaloga raznovrstnega pristnega briskega, furlanskega, vipavskega, istrskega in dalmatinskega belega in črnega vina. Prodaja od 56 litra navzgor. Raznovrstno žganje kakor tropinovec, slivovec, brinovec in finega špirta. Razpošilja na debelo in drobno po najnižjih cenah.

Prvo primorsko avtorizirano stavbeno in kamnoseško podjetje

Alojzij Tavčar

v Dutovljah, okraj Sezana

zapriseženi sodni izvedenec

izvršuje vse potrebne načrte, proračune in cenitve za stavbe, vodnjake, ceste, nagrobne spomenike in druga razna monumentalna dela

Cene zmerne.

Pozor!

80.000 parov čevljev!

4 pari čevljev le za 8 K.

Vsled denarnih zadreg več velikih tovarn sem dobil naročilo, prodati veliko množino čevljev mnogo pod tovarniško ceno. — Prodajam zato vsakomur 2 para čevljev za gospode in 2 za dame, rjavega ali črnega usnja, zelo elegantno, najmočnejša šasona: Vsi 4 pari stanejo le 8 K. Verifikost po št. Pošilja po povzetju:

A. Gelb, razprodaja čevljev, Krakovo 516.

Lahko se premeni ali denar vrne.

Štev. 3041

E

Razglas.

Naznanja se, da

javna dražba

zastavil III. četrtletja, t. j. mesecev

julija, avgusta in septembra 1912

začne v

pond. dne 1. dec. 1913,

ter se bo nadaljevala naslednje delavnice in sicer četrtke in ponedeljke od 9. ure zjutraj do 1. popoldne.

Dne 3., 10., 13., 17. in 20. decembra bodo od 10. do 12. ure predpoludne v dražbeni dvorani na ogled sl. občinstvu dragocena zastavila, ki se prodajo na naslednji dražbi.

V Gorici, 22. oktobra 1913.

Od ravnateljstva zastaviljalnice.

KDOR HOČE KUPITI dobro in trpežno zimsko blago, naj se obrne zaupno do tvrde

IVANČIČ & KURINČIČ

Gorica Gosposka ulica št. 11. Velika izbira drobnarij za šivilje in krojače. Velika izbira dežnikov.

Priporoča se, pod novim vodstvom, na novo urejeni hotel »Pri Zlatem Jelenu«.

Istotam se sprejemajo abonenti po dogovoru po zelo ugodnih cenah.

Dalačnica cerkvenih posod in cerkvenega orodja

Fr. Leban Gorica,

Magistratna ulica št. 5.

Priporoča preč. duhovščini svojo delavnico cerkvenega orodja in cerkvenih posod, svečnikov itd., vsakovrstnih kovin v vsakem slogu po najnižjih cenah. Popravlja in prenavlja stare reči.

— Blago se razpošilja franko. —

Vino, motno, zavreto se popravi *kakor tudi odvzame se prevelika množina kisline vinskemu moštu ali vinu.* Vzorec prinesiti ali poslati. Naslov pové upravništvo „Primorskega Lista“ Semeniška ulica 16, II. nadstropje.

JOSIP CULOT v Raštelju št. 2-25 v Gorici.

Velika zaloga vsakovrstnega igrač, okraskov za božično drevesce in punčk za igračo.

Razpela iz kovine in lesa, rožni vencí, podobice, rokavice iz volne in sukna, moške in ženske nogavice, čevlje in kape za zimsko sezono; zaloga drobnarije za kramarje na drobno in debelo, kipi, in svetniki iz porcelana, kovčki, pipe, jstnik cevi itd. itd.

Lekarna Cristofoletti v Gorici na Travnku.

OLIO DI FEGATO DI MERLUZZO PRIMA PESCA

Trskino (štokfševno) jetrno olje. Posebno sredstvo proti pramim boleznim in splošni telesni slabosti. Izvrna steklenica tega olja na ravnomerno barvo po K 1-40, bele barve K 2.

Trskino šeznato jetrno olje. Raba tega olja je posebno priporočljiva otrokom in dečkom, ki so nervozni in nežne narave.

Trskino jetrno olje se železnim jodecem.

S tem oljem se ozdravijo v kratkem času s gotovostjo vse kostne bolezni, šlezni otroki, golše, malokrvnost itd. Cena vsake steklenice je 1 krono 40 vinarjev.

Opomba. Olje, katerega naročam direktno iz Norvegijske, prešibe se vedno v mojem kem. laboratorju predno se napolnijo steklenice. Zato zamorem jamčiti svojim št. odjemalcem glede čistote in stalne sposobnosti za zdravljenje.

Cristofolettijeva pijača iz kine in železa.

Najboljši pripomoček pri zdravljenju s trskinim oljem.

Ena steklenica stane 1 krono 60 vinarjev.

PRVA GORIŠKA posebna (specijalna) trgovina platnenega in bombažastega blaga

H. WALLAND

GORICA

Gosposka ulica št. 17 v hiši Orzana

(prej Via Stretta 4.)

Združena češko-moravsko-šlezjska tovarniška zaloga platnenega in bombažastega blaga. Prodaja na debelo in drobno po stalnih tovarniških cenah in sloer v veliki izbiri šifona, bele in rujave šeše, (korama) platna za telesno perile in rjuhe! Gradl in žimo za žimnice (štramace).

RAZLIČNE KOVERTE, PLAHE IN KOVTRE!

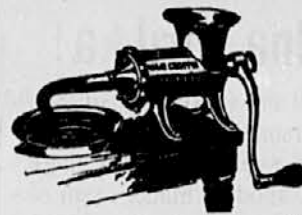
Vsakovrstni platneni in bombažasti robci, namizni prti, tovaliči, brisalke itd.

Zajamčeno

iz najboljšie konopne preje ročno tkano domače gorenjsko platno iz Škofje-Loke za rjuhe, kakor tudi ročne in kuhinjske brisalke, namizne prte in tovaliče dolgoletne trajnosti!

Znano najboljšie blago! Strogo solidna postrežba!

POPOLNOMA NOVA ZALOGA!

Velika zaloga železnine Pinter & Lenard -- Gorica

priporoča ravnokar za zimo došle vsakovrstne peči, štedilnike mesoreznice in drugo.

„CENTRALNA POSOJILNICA“

REGISTROVANA ZADRUGA Z OMEJENO ZAVEZO

v GORICI

obrestuje hranilne vloge po 5%. Daje članom posojila na vknjižbo po 6%, na menice po 7% na mesečno odplačevanje, ki znaša mesečno 2 K za vsakih 100 K. Rentni davek plačuje posojilnica sama. Zadrugi urad je v lastni hiši **Corso Glus. Verdi** št. 32, I. nad. — Uradne ure vsak dan razun nedelj in praznikov od 8. ure zjutraj do 1. popoldne.

ODBOR.

Kinematograf „EDISON“ — GORICA — pri ljudskem vrtu

Gledališka predstava. — — — — Umetniško delo slavne tvrde „S A V O J A“ iz Torina.

Od ponedeljka 10. do petka 14. novembra se predvaja film

IN HOC SIGNO VINCES v tem znamenju boš zmagal.

Predstava traja približno 2 uri.

To delo je vzeto izza časa vladanja Konstantina.

Vidi se različne epizode vojne, mučenje krisijanov in zmago kristjanstva. Krasna scenerija. Kostumi takratne dobe. — Film obsega 2600 metrov.